

Довжик Олена
к.е.н., доцент,
Сумський національний
аграрний університет,
Україна

ВПЛИВ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Найбільш основна особливість бухгалтерської інформації – корисність в ході прийняття рішення. Крім того, достовірність облікової інформації є основною передумовою і умовою забезпечення користувачів облікової інформації для прийняття правильних рішень. Успішні компанії розширюються завдяки ефективному внутрішньому контролю. Навпаки, нездатність внутрішнього контролю змусить підприємства понести величезні втрати, навіть банкрутства. Банкрутство компаній відбувається через відсутність ефективного внутрішнього контролю. Єдина причина - це те, що система внутрішнього контролю, яка відома як "стабілізатор" сучасного сталого розвитку підприємств на цих підприємствах, стає мертвою буквою. Крім того, однією з цілей внутрішнього контролю є забезпечення достовірності та цілісності бухгалтерської інформації. Тому якість внутрішнього контролю може грати життєво важливу роль в поліпшенні якості інформації, забезпеченні безпеки активів компаній, зменшенні фінансових махінацій і поліпшенні можливостей запобігання ризикам.

Процес інтеграції України в міжнародну спільноту включає в себе прийняття міжнародних правових документів, впровадження міжнародних стандартів, узгодження національного та міжнародного законодавства та використання кращої світової практики.

Після прийняття закону Сарбейнса-Окслі проблема внутрішнього контролю на підприємстві знову отримала широку увагу в усьому світі.

Деякі науковці оцінюють стан внутрішнього контролю на підприємствах України як незадовільний. Найчастіше мають місце такі порушення: – зловживання службовим становищем (неоприбуткування і привласнення грошей; надлишкове списання грошей по касі; привласнення основних засобів, що обліковуються на балансі підприємства на ін.); – невиконання або неякісне виконання службових обов'язків (формально підписують документи, не вникаючи в їх зміст, інвентаризація проводиться лише на папері, закупівлі проводяться не там, де вигідно підприємству, а там, де відповідальна за це посадова особа отримає особисту вигоду та ін.); – неправильна оцінка операцій із заготівлі, виробництва чи реалізації з точки зору доцільності й економічності. Основною причиною виникнення всіх проблем є те, що власники підприємств,

не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення. [1].

На сучасному етапі існує недостатнє розуміння ролі та значення внутрішнього контролю з боку керівників різного рівня управління підприємством, і, як наслідок – недостатня розвиненість внутрішнього контрольного середовища, якому присвячено багато наукових розробок закордонних і вітчизняних учених.

Так, під категорією "контрольне середовище" розуміють поінформованість і практичні дії керівництва економічного суб'єкта, спрямовані на встановлення і підтримку системи внутрішнього контролю. У США і Великобританії, наприклад, діють стандарти, що зобов'язують підприємства створювати систему внутрішнього контролю. [2]

Крім того, достовірність облікової інформації є основним змістом якості облікової інформації. Якість бухгалтерської інформації має своєчасність. Тому на основі забезпечення своєчасного розкриття бухгалтерської інформації підприємства повинні забезпечувати її достовірність. Тим не менш, у даний час в більшості компаній криється проблема низької якості облікової інформації. Широко поширене спотворення інформації.

Явище спотворення інформації в основному проявляється в таких аспектах. По-перше, деякі компанії не можуть своєчасно, ефективно і детально перевіряти відповідні облікові дані і інформацію при підготовці фінансової звітності та звітності. Таким чином, вказане вище явище може призвести до помилок в прийнятті рішень на підприємстві. По-друге, деякі підприємства не можуть ефективно застосовувати деякі чіткі правила стандартів бухгалтерського обліку, не можуть розглядати економічне середовище компанії з усіх боків і не можуть застосовувати ефективні методи для поліпшення явища низької якості бухгалтерської інформації на підприємствах. Нарешті, деякі підприємства дивляться на проблеми тільки з власної точки зору.

Ключовим фактором внутрішнього контролю є ставлення до віділу управління. Вони тісно пов'язані з регулюванням та реалізацією ефективної політики контролю.

Функції внутрішнього контролю створюють прямий та зворотній зв'язок між підрозділами підприємства. Завдяки контролю в управлінні діяльністю підприємства реалізуються наступні завдання, які забезпечують її ефективність: – забезпечується послідовності виконання прийнятої стратегії підприємства; – зберігаються та раціонально використовуються ресурси підприємства; – керівництво підприємства отримує якісну інформацію; – забезпечується правильність та повнота в оформленні первинних документів; – своєчасно виявляються та мінімізуються фінансові та комерційні ризики в управлінні діяльністю підприємства; – працівники підприємства дотримуються встановленого регламентного забезпечення (посадових інструкцій, планів документообігів, наказу про облікову політику та інших). [3]

Висновок: Структура організації є важливою для покращення внутрішнього контролю. Система розподілу відповідальності за різні види діяльності життєво необхідна для ефективного контролю і безпосередньо

вирішує ефект від нього. Чітке і повне пояснення позиції, ефективне навчання, плани, визначена політика зайнятості та всебічне спілкування - це кілька важливих аспектів для навколишнього середовища контролю. Лише розумна політика та процедури можуть гарантувати нормальну роботу підприємств.

Список використаних джерел

1. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення. [Текст] / В.М. Яценко, Н.О. Пронь //Збірник наукових праць ЧДТУ Черкаський державний технологічний університет / Серія: Економічні науки Випуск 22. – С. 3-7.

2. Костирко Щ. О. Внутрішній контроль фінансово-економічної стійкості підприємства: зміна існуючої парадигми в кризових умовах [Текст] / Р. О. Костирко, В. О. Шевчук // Статистика України. – 2009. – № 3. – С. 34-39.

3. Новікова, Х. К. Внутрішній контроль як основна складова управління діяльністю підприємства [Текст] / Х.К. Новікова // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничополіграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 19. – № 2. – С. 109-116.